

мерности (често пъти обосновани с проявлението на т. нар. закон за големите числа), за да бъде това изследване статистическо (съвкупностно) по своя характер¹. В подкрепа на това твърдение ще посоча, че в редица случаи обикновеното установяване на броя (обема) на съставляващите масовото явление единици (случаи) може да представлява задача на статистическото (съвкупностното) изследване и получената от него информация да бъде достатъчна за обосновка на управленски решения и за постигане на определена практико-приложна цел.

И накрая, спирайки се на третото посочено определение на понятието „масово явление“, лансирано от В. Цонев (1992, с. 4) не мога да не отбележа редица негови положителни елементи. На първо място, това определение не се обвързва с някакво достатъчно голямо множество от единици, за да може явлението да се счита за масово. На второ място, това определение не се обвързва с една от възможните типове задачи на статистическите (съвкупностните) изследвания, а именно разкриването на т.нар. статистически закономерности. На трето място, това определение непосредствено обвързва понятието масово явление с понятието съвкупност. А това автоматически води и до определението на обекта на всяко едно конкретно статистическо (съвкупностно) изследване. В случая съвкупността, обект на изследване, се отграничава чрез онези общи, т.нар. **дефиниционни** признаци на единиците, съставляващи масовото явление.

Във връзка с изясняване на обекта на статистическите (съвкупностните) изследвания някои автори говорят и за **предмета** на тези изследвания. Обикновено те спират вниманието си върху това понятие във връзка с изясняване на предмета на статистиката като наука. Така например в Струмилин (1969, с. 6), като се задава въпросът какъв е предметът на статистиката като самостоятелна обществена (?) наука, се казва: „Многочислени факти свидетелстват, че статистиката има работа преди всичко с **количествената** (подч. мое) страна на явленията и процесите в обществения живот“. Подобна позиция за предмета на статистиката застъпва и И. П. Суслов (1970, с. 6): „Предметът на статистиката застъпва количествената страна на масовите обществени явления в неразривна връзка с тяхната качествена страна“. Като не приемам определението на статистиката като обществена наука, не мога да не отбележа, че посочените определения на предмета на статистиката са много общи, абстрактни и без конкретна практическа насоченост.

По-обстойно и конкретно становище по предмета на статистическите (съвкупностните) изследвания изразява Ив. Съйкова (1983, с. 11): „Предмет на дадено статистическо изследване могат да бъдат различни страни, връзки или взаимодействия между обектите на действителността или между техните елементи. Може да се каже, че обектът на дадено статистическо изследване разграничава цялото явление в неговото сложно и многоаспектно проявление, докато предметът се отнася до отделни страни или части на този обект“.

Като изразявам принципно съгласие относно необходимостта от разграни-

---

¹ Понятието „статистическа закономерност“ също се нуждае, според мен, от по-строга интерпретация. Това обаче излиза извън рамките на настоящата статия.